

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Liberecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Gymnázium F. X. Šaldy, Liberec 11, Partyzánská 530

Adresa: Partyzánská 530/3, 460 11 Liberec 11

Identifikátor školy: 600 010 554

Termín konání orientační inspekce: 13. – 17. květen 2002

Čj.	081 129/02-5076
Signatura	oh4zv547

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem Gymnázia F. X. Šaldy jako příspěvkové organizace je podle rozhodnutí MŠMT čj. 14 684/2001-14 ze dne 30. března 2001 Liberecký kraj. Poslední zřizovací listina byla vydána na základě rozhodnutí zastupitelstva Libereckého kraje, č. usnesení 108/01/ZK ze dne 23. října 2001.

Nemovitý majetek vymezený k vlastnímu užívání organizace zůstává ve vlastnictví zřizovatele.

Údaje ve zřizovací listině se shodují s aktuálním rozhodnutím MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení (dále pouze rozhodnutí) čj. 11 558/2002-21 ze dne 20. února 2002.

Počty žáků uvedené v zahajovacím výkazu V7-01 o gymnáziu podle stavu k 30. září. 2001 souhlasí, s přihlédnutím k evidovaným změnám, s počty vykázanými v třídních knihách. Celková povolená kapacita (720 žáků) není překročena.

V souladu s rozhodnutím škola v současnosti vyučuje následující obory:

1. 79-41-K/401 Gymnázium - všeobecné (JKOV: 79-02-5/00), studium denní, délka studia 4 roky
2. 79-41-K/404 Gymnázium - přírodovědné předměty (JKOV: 79-02-5/19), studium denní, délka studia 4 roky
3. 79-41-K/411 Gymnázium - humanitní předměty (JKOV: 79-02-5/79), studium denní, délka studia 4 roky
4. 79-41-K/610 Gymnázium - vybrané předměty v cizím jazyce (JKOV: 79-02-5/75), studium denní, vyučovací jazyk: český a německý (biling), délka studia 6 roků
5. 79-41-K/801 Gymnázium - všeobecné (JKOV: 79-02-5/00), studium denní, délka studia 8 roků.

Ve školním roce 2001/2002 žáci studují v deseti třídách osmiletého, v osmi třídách čtyřletého a v šesti třídách šestiletého studia.

Škola sídlí v panelovém objektu, který byl uveden do provozu v srpnu roku 1986 a v současné době již potřebuje alespoň částečnou rekonstrukci.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Česká školní inspekce (dále jen ČŠI) posuzovala kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu v českém jazyce a německém jazyce, základech společenských věd, občanské výchově, zeměpisu, informatice a výpočetní technice.

Český jazyk a literatura

Podmínky a průběh vzdělávání sledovala ČŠI ve dvanácti hodinách u osmi odborně a pedagogicky způsobilých vyučujících. Výuka vycházela z učebních dokumentů schválených MŠMT, přičemž týdenní časová dotace v jednotlivých ročnících odpovídala učebnímu plánu. V rámci plánování sestavili učitelé časově tematické plány, které zaručují kontinuitu učiva mezi jednotlivými ročníky, eliminují duplicitu probírané látky, obsahově vycházejí z požadavků osnov a zohledňují časový průběh školního roku. Tematické plány schvaluje předmětová komise a v závěrečné fázi zpracování i ředitelka školy. Jejich obsah je veřejně přístupný na webových stránkách školy.

Výuka probíhala v kmenových třídách, pouze jedna hodina předmětu cvičení z českého jazyka, při kterém byli žáci rozděleni do dvou skupin, se konala v odborné učebně chemie. Samostatná odborná učebna pro výuku českého jazyka ve škole neexistuje, a proto si vyučující potřebné pomůcky nosili ze svých kabinetů. Rozdílná úroveň estetické úpravy tříd závisela na tolerantnosti vyučujících ke vkusu autorů výzdoby, kterým je ponechána vlastní tvůrčí iniciativa i autonomie. Vybavení tříd bylo standardní (lavice, židle, skříňky), desky lavic nechalo vedení školy zrenovovat. V některých třídách je stabilně nainstalována audiovizuální technika (televizor, video a zpětný projektor), již však během inspekce nikdo z vyučujících nevyužil. Psychohygienu výuky podpořili učitelé střídáním činností, pozitivním vyladěním žáků k samotnému procesu učení, zvolením přiměřeného tempa a náročnosti učiva s ohledem k věku žáků a charakteru vyučovací jednotky.

Fond učebnic pro nižší ročníky osmiletého gymnázia a dvojjazyčného studia byl v době inspekce dostatečný, podle ekonomických možností se fond učebnic a vybavení pomůckami průběžně doplňují a obnovují. Žáci, kteří již neplní povinnou školní docházku, si doporučené učebnice pořizují sami.

Podpůrné studijní materiály a pomůcky spravují vyučující ve svých kabinetech a podle potřeby je přizpůsobují a používají k doplnění výuky. Žáci mají k dispozici školní žákovskou knihovnu, v níž si lze zapůjčit převážně beletrii, škole však zásadně chybí knihovna a studovna moderního typu (informační centrum) pro samostudium a vyhledávání potřebných údajů z různých zdrojů.

Po stránce volby metod byla výuka zpravidla vedena tradičním, převážně frontálním způsobem. Pro zvýšení efektivity zařadili vyučující prvky aktivního učení. Žáci byli během výuky systematicky uvědomováni o propojenosti jazykové, slohové a literární výuky. Moderní metody a způsoby práce použily zejména zkušené učitelky s delší pedagogickou praxí.

Učení probíhalo v souvislostech s využitím mezipředmětových vztahů, učivo bylo zařazeno do kontextu s jiným druhem uměleckého ztvárnění skutečností a historických událostí. Žáci při následném rozboru textu vyjadřovali svůj názor v rozvinuté diskusi, nebáli se argumentovat. V některých hodinách se vystřídal párová i skupinová práce. Většina vyučujících průběžně rozvíjela komunikační kompetenci a performanci žáků. Ti získali příležitost k ověření své schopnosti rychle reagovat na zadaná témata, řadit myšlenky ve stanoveném časovém limitu s použitím spisovného jazyka jako kodifikované společenské normy, kterou si v hodinách ověřovali vyhledáním v jazykových příručkách. Taktně, funkčně a s vysokou mírou empatie využili vyučující i práci s chybou.

Učitelé uplatňovali úvodní i průběžnou motivaci. Hodiny však postrádaly závěrečné shrnutí a zhodnocení, čas k těmto úkonům byl vyplněn zadáváním domácích úkolů.

Pravidelné hodnocení a klasifikace byly v souladu s klasifikačním řádem. Namátková kontrola přinesla zjištění, že vyučující dodržují předepsaný počet písemných prací. Hodnocení slohových prací kvinty A doplnil vyučující výstižným komentářem, zároveň provedl i důslednou korekci chyb. V diktátech dbal na jejich následnou opravu.

Vztahy mezi učiteli a žáky byly nekonfliktní a na dobré úrovni. V rámci kultivace jazyka jako prostředku dorozumívání a myšlení vedli vyučující žáky důsledně ke spisovnému vyjadřování a sami pro ně byli, až na některé výjimky, příkladem.

Výuka v předmětu český jazyk a literatura je hodnocena celkově jako velmi dobrá.

Německý jazyk

Německý jazyk se ve škole vyučuje ve dvou na sobě nezávislých liniích, které se liší v pojetí a ve vzdělávacích cílech. Zatímco v české části čtyřletého a osmiletého studia se jedná

o klasické cizojazyčné vzdělávání, v česko-německých třídách má tento charakter pouze intenzivní výuka v prvních dvou letech. Další čtyři roky se němčina učí v obsahu a rozsahu odpovídajícím výuce mateřského jazyka. ČŠI uskutečnila hospitace v pěti hodinách v česko-německých třídách a v šesti hodinách české části gymnázia.

Hodinové týdenní dotace i obsah probíraného učiva korespondují s platnými učebními dokumenty. Žáci čtyřletého studia jsou zařazováni do skupin na základě výsledků vstupních jazykových testů. Ve víceletém studiu se vzhledem k nízkému zájmu žáků první tři roky němčina vyučuje pouze nepovinně. Od 3. ročníku čtyřletého a odpovídajících ročníků víceletého studia škola nabízí v rámci volitelných předmětů konverzaci v německém jazyce. Učitelé v české části zpracovávají časově tematické plány, které vycházejí z používaných učebnic a jsou v souladu s učebními osnovami. Meziročníkovou kontinuitu ve výuce zajišťuje neformálně pracující předmětová komise. Obsah a rozsah učiva i používané učebnice učitelé plánují podle aktuální situace ve schopnostech a dovednostech žáků jednotlivých skupin.

Vzhledem k omezenému prostorovému zázemí probíhá výuka německého jazyka většinou v kmenových třídách různé estetické úrovně. Učitelé potřebné pomůcky přenášejí, avšak nemohou využívat nástěnné motivační a výukové materiály. Pro žáky česko-německých tříd je k dispozici knihovna s odbornou literaturou a beletrií v německém jazyce.

V hospitovaných hodinách pedagogové vycházeli z pečlivé organizační i materiální přípravy. Vzdělávací cíle byly stanovené reálně, žáci však s nimi nebyli v některých případech v úvodu vyučovacích jednotek seznámeni. Učitelé zařazovali rozmanité výukové metody odpovídající věku a jazykovým schopnostem žáků. Vyučovací čas využívali efektivně, učivo interpretovali věcně správně. Při řešení úkolů žákům poskytovali pomoc, velmi dobře pracovali s chybou. Zkoušení a opakování mělo návaznost na probírané učivo. Pouze ojediněle ČŠI zaznamenala přetahování vyučovacích hodin do přestávky.

Hodnocení výkonů žáků (ústních i písemných) bylo objektivní, spravedlivé a zdůvodněné. Učitelé žáky vedli k sebekontrolě, sebehodnocení a odpovědnosti.

Vyučování probíhalo v přátelské pracovní atmosféře vyplývající ze vzájemné důvěry mezi učiteli a žáky. Verbální projev pedagogů měl velmi dobrou úroveň. Komunikace však probíhala většinou pouze v linii učitel – žák.

Výchovně-vzdělávací proces v česko-německých třídách koordinuje vedoucí německého oddělení. Výuku německého jazyka zajišťují výhradně kvalifikovaní zahraniční učitelé. Žáci nemají možnost (ani v prvním ročníku) explicitně používat mateřský jazyk, což vede k výraznému rozvoji jejich řečových a komunikativních kompetencí bez detailních gramatických vědomostí. Cizí jazyk se stává skutečně nástrojem komunikace. Slovní spojení, případně větné modely se automatizují a ve svém důsledku vytvářejí předpoklady pro plynulé vyjadřování. Pedagogové kladou důraz na samostatné a tvůrčí myšlení žáků, na aktivní použití jazyka jako prostředku dorozumívání, na efektivní práci s textem, na hledání a pochopení jazykových souvislostí. Mluvnické chyby a nepřesnosti ve vyjadřování žáků opravují taktně a s citem pro konkrétní situaci. Ve srovnání s českým pojetím jazykového vzdělávání se daleko méně pozornosti věnuje faktografickému přehledu literárních autorů a jejich děl. Žáci jsou systematicky vedeni k rozborům a hodnocení textů, k vyjadřování vlastních názorů a postojů i k vzájemnému respektování se. V hospitovaných hodinách byly dominantní činnost a výkon žáků. Učitelé k nim přistupovali jako k partnerům, vytvářeli podmínky pro skupinovou nebo párovou kooperaci a následnou prezentaci závěrů. Pouze ojediněle se vyučujícím nepodařilo žáky dostatečně zaktivizovat. Atmosféra v hospitovaných hodinách byla nekonfliktní, žáci komunikovali spontánně, bez jazykových zábran. Proti českým zvyklostem se během roku méně průběžně klasifikuje.

Průběh a výsledky vzdělávání v německém jazyce hodnotí ČŠI jako nadprůměrné, s výraznou převahou pozitiv.

Občanská výchova a základy společenských věd (OV a ZSV)

Výuka probíhá podle schválených učebních plánů, v nabídce volitelných předmětů pro humanitní třídy je zařazen společenskovední seminář. Učitelé mají vypracované tematické plány, které vycházejí z platných učebních osnov. Osnovy jsou plněny. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna v rámci předmětové komise ZSV, v jejímž vedení se učitelé střídají.

Výuku občanské výchovy a základů společenských věd zajišťují převážně učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí. V rámci inspekce byly uskutečněny hospitace v pěti hodinách ZSV a jedné hodině OV. Ve čtyřech sledovaných hodinách ZSV měli učitelé odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilost, ve zbývajících pouze pedagogickou. U všech učitelů byl patrný zájem o problematiku, odbornost i jejich osobní zaujetí. Z důvodu snahy učitelů splnit osnovy především po stránce rozsahu učiva nebyla sledovaná výuka zcela v souladu s pojetím předmětu (charakteristika a cíle předmětu, přístup k obsahu a organizaci výuky). Byl kladen důraz na vědomosti, méně na formování postojů a hodnotové orientace. V několika hodinách se pomocí promyšlených otázek, uváděním zajímavostí, příběhů i vlastních zkušeností učitele včetně reflexe pocitů dařilo žáky motivovat a aktivizovat. Vyvozování pojmů, hledání příčin, souvislostí, vztahů a důsledků (nastolení otázky, hledání řešení, odpovědi, argumentace) výrazně přispělo k vysoké efektivitě těchto hodin. Vynikajícím způsobem byla v jedné třídě využita samostatná práce žáků (lokální patriotismus) k sepětí s aktuálními problémy současnosti včetně prezentace práce, argumentace i odpovědi na dotazy. Žáci jsou zvyklí diskutovat. V některých hodinách byla motivaci, aktivizaci žáků a jejich zapojení do dialogu věnována menší pozornost. Převládá výklad učitele, především teorie, bez aplikace, aktualizace a pochopení významu pro současnost, s nedostatkem prostoru na rozvinutí tématu. Jednotné schéma těchto hodin bylo stereotypní. Pouze v jedné sledované hodině byla v důsledku vzájemného odmítavého postoje třídy a učitele (autoritativní vedení hodiny, ironizující poznámky, vyjádřený předpoklad neúspěchu) atmosféra napětí a nekomunikativní prostředí. Chyběla přirozená autorita učitele.

Ve výuce OV a ZSV byla největším kladem především otevřenost prostředí, respektování práva na vlastní názor i otevřenost učitelů při vyjádření vlastního postoje. Všichni učitelé zařazovali promyšlené, podnětné, otevřené otázky a práci s odbornými i dobovými texty. Průběžně získávali zpětnou vazbu. Vhodně využívali mezipředmětové vztahy, návaznost na předcházející látku i osobní zkušenost. Dílčí nedostatky byly ve vysokém tempu, rozsahu látky a v převážně frontálním vedení hodin.

Úroveň vyučovacích jednotek, které byly na rozvrhu zařazeny jako nulté, negativně ovlivňovaly pozdní příchody žáků.

Rozborem zápisů v třídních knihách ČŠI zjistila, že příliš často odpadaly hodiny ZSV (např. ve třídě 3 N nebylo odučeno celkem 21 hodin).

Výuka sledovaných předmětů byla na velmi dobré úrovni.

Zeměpis, informatika a výpočetní technika (IVT)

ČŠI provedla celkem deset hodin hospitací, čtyři z nich ve výuce zeměpisu a šest hodin v informatice, která probíhá v dvouhodinových blocích. Zeměpis je vyučován s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Dva učitelé informatiky mají pedagogickou způsobilost, jeden vyučující nemá ani pedagogickou ani odbornou způsobilost.

Obsah časově tematických plánů obou předmětů vycházel ze schválených učebních dokumentů. Ve výuce zeměpisu v nižších ročnících česko-německých tříd zaznamenala inspekce podstatné zpoždění oproti plánu způsobené dlouhodobou nemocí vyučující. V dohodnutém termínu upravený časově tematický plán vytvořil předpoklady pro nápravu.

V průběhu inspekce byly aktualizovány také dva tematické plány v informatice.

Výuka zeměpisu probíhala z části v kmenových učebnách, z části ve specializované učebně se širokým výběrem map, videem a také počítačem s datovým projektorem (v době inspekce nebyl v provozu). Dvě učebny pro výuku informatiky mají různou úroveň vybavení, novější vytváří vynikající prostředí s odpovídající technikou (včetně projekčního zařízení) a specializovaným zázemím (literatura, časopisy). V hodinách zeměpisu žáci nižších ročníků běžně pracovali s učebnicemi a atlasy, pracovními sešity a širokou škálou rozmnožených materiálů od testů a slepých map až po křížovky. Bohatým zdrojem informací jsou www stránky předmětové komise zeměpisu s učebními texty, soutěžemi a odkazy. Během pobytu ve škole bylo patrné, že žáci jsou zvyklí využívat různé prameny a data jak v rámci školní sítě, tak v prostředí internetu.

Vyučující dbali na správnou psychohygienu po stránce materiální (pouze v počítačových učebnách se někdy málo větralo) i psychické. Dobře organizované hodiny zeměpisu, kdy žáci střídali činnosti a různé způsoby práce, byly i při frontální výuce efektivní. Velmi dobře hodnotí ČŠI většinu výukových jednotek informatiky s krátkým a věcně správným výkladem a individuální prací žáků za průběžné metodické pomoci vyučujících. Výjimkou tvořil volitelný seminář koncipovaný jako příprava pro přijímací zkoušky na vysokou školu. Dominoval obsah, vyučovací jednotka postrádala funkční organizační strukturu, chyběla pestrost metod, a tak se přes velkou snahu učitele nedařilo zapojit do práce všechny žáky.

Aktualizace učiva, uplatnění mezipředmětových vztahů, námět úlohy i nácvik dovedností (fotografování s digitálním výstupem při tvorbě osobních www stránek) působily motivačně. Klasifikace zjištěná v podkladech učitelů měla dostatečnou četnost. Pokud učitelé v průběhu hodiny zařadili hodnocení žáků, bylo zdůvodněné a spravedlivé.

Výuka probíhala v přátelské a vstřícné atmosféře. ČŠI nezaznamenala ve zhlédnutých hodinách nácvik spolupráce a komunikace ve skupině. Rozvoj komunikativních dovedností odpovídal použitým metodám a formám práce, aktivita žáků v nižších ročnících byla výraznější. Učitelé respektovali osobnost žáka, jejich verbální i neverbální projev byl kultivovaný.

Celkově ČŠI hodnotí průběh a výsledky vzdělávání v zeměpisu a IVT stupněm velmi dobrý.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Sledovanou oblast vzdělávání hodnotí ČŠI jako velmi dobrou, s výraznou převahou pozitiv.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Učební plány všech typů studia ve školním roce 2001/2002 vedení školy zpracovalo v souladu s platnými učebními dokumenty. Žáci mají možnost navštěvovat třídy se všeobecným, přírodovědným a humanitním zaměřením. Součástí školy jsou i česko-německé třídy, ve kterých se od třetího ročníku vyučují některé předměty v německém jazyce (matematika, fyzika, chemie, biologie, částečně dějepis) a jejichž úspěšní absolventi obdrží české i německé maturitní vysvědčení. Výuka v těchto třídách probíhá podle učebního plánu a učebních osnov modifikovaných podle dohody se zástupci Stálé konference ministrů školství Spolkové republiky Německo. Některé složky učebního plánu a učebních osnov německých gymnázií jsou integrovány do českých učebních dokumentů. V současné době se experimentálně ověřují maturitní zkoušky a ředitelka školy projednává dílčí změny v organizaci studia, které by přispěly ke zefektivnění výuky a zlepšení možnosti uplatnění absolventů.

Nabídka volitelných a nepovinných předmětů je nadprůměrná (literární seminář, francouzský, italský, ruský a španělský jazyk, konverzace v anglickém, německém, francouzském a španělském jazyce, latina, společenskovední seminář, semináře z dějepisu, výtvarné výchovy, biologie, zeměpisu, matematiky, fyziky a chemie, základy administrativy, dějiny kultury, filosoficko-literární seminář, deskriptivní geometrie, informatika a výpočetní technika, sportovní hry, cvičení z matematiky). Žáci mohou využívat i zájmové mimoškolní aktivity (pěvecký sbor, divadelní seskupení Ars iuvenum, keramický kroužek, počítačový klub, klub mladých debrujařů, debatní klub, filmový klub, kroužek odbíjené, časopis Xaver). Pozitivní dopad na rozvoj žáků má i rozsáhlá, pravidelná spolupráce se zahraničními školami a systém projektového vyučování.

Ředitelka školy má zpracovanou koncepci rozvoje gymnázia v letech 2001-2005, která vychází z podrobné analýzy současné situace. Stanovené cíle v oblasti organizační, vzdělávací, výchovné i materiální jsou reálné, vytvořené na základě několikaletých zkušeností.

Roční plán ředitelky školy postihuje všechny oblasti činnosti školy (výchovně-vzdělávací, ekonomickou, organizačně administrativní, bezpečnostní) a je kvalitním podkladem pro krátkodobé plánování.

Systém organizování upravuje funkční organizační a provozní řád. Na řízení školy se podílí ředitelka, její statutární zástupkyně a vedoucí německého oddělení. Rozšířené vedení tvoří i výchovní poradci, předsedové předmětových komisí a zástupci provozních a technicko-hospodářských pracovníků. Kompetence a povinnosti vedoucích pracovníků jsou jednoznačně vymezeny.

Pro bezproblémový chod v ekonomické oblasti má škola velmi dobře zpracovány vnitřní směrnice – směrnice k vedení účetnictví, směrnice k účtování, evidenci a odpisování majetku, k inventarizaci majetku a závazků, k zásobám a jejich evidenci, k archivaci účetních dokladů, směrnice o poskytování a účtování cestovních náhrad, vnitřní předpis pro poskytování ochranných pracovních prostředků, vnitřní platový předpis, zásady pro účtování nákladů a výnosů a pro jejich časové rozlišení, harmonogram účetních závěrek v průběhu roku. Celkově je účetnictví vedeno prokazatelně, v souladu s platnými právními předpisy.

Informační systém školy je založen na velmi dobrém technickém i programovém vybavení, které se využívá efektivně. K počítačům mají přístup všichni vyučující i žáci. V rámci projektu SCHOOL+ škola postupně buduje fungující interaktivní prostředí pro výuku s využitím ICT. Již nyní má obsáhlé www stránky, které plní nejen funkci informační, ale poskytují žákům řadu podkladů a odkazů pro individuální výuku.

Ve vedení třídních knih a třídních výkazů se vyskytly pouze drobné nedostatky, které byly odstraněny ještě během inspekce.

Školní řád postihuje základní pravidla chodu školy, není však jednoznačně strukturován, nešetřuje oblast projevů netolerance, rasismu a xenofobie, práva žáků se prolínají s povinnostmi a zákazy.

Škola se velmi často prezentuje na veřejnosti při vystoupeních žáků, v místním i celostátním tisku, v televizi.

Ředitelka školy uplatňuje při své práci demokratické prvky řízení, spolupracuje se širším vedením, ale i s jednotlivými pedagogy. Snaží se vytvořit pro zaměstnance optimální pracovní podmínky, respektuje jejich individualitu. V personální oblasti dosahuje velmi dobré výsledky, více jak 95 % hodin vyučují pedagogové s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Široká podpora mimoškolních aktivit a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je příčinou vyššího procenta ztrátových hodin (viz občanská výchova a základy společenských věd).

Při hodnocení pracovníků ředitelka vychází z výsledků kontrolní činnosti a zohledňuje i výsledky srovnávacích testů, soutěží, úroveň maturitních zkoušek, úspěšnost žáků při přijímání na vysoké školy. Na kontrole výchovně-vzdělávacího procesu se podílí i zástupkyně, vedoucí německého oddělení a předsedové předmětových komisí. Kontrolní mechanismy jsou propracované a funkční. V letošním školním roce však vzhledem k dlouhodobé absenci statutární zástupkyně nebyly plánované kontroly realizovány v plném rozsahu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Oblasti plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků mají příkladnou úroveň. Kontrolní mechanismy jsou velmi dobré.

Celkově hodnotí ČŠI podmínky vzdělávání jako vynikající.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Hodnocení tvorby a čerpání FKSP

Ke kontrole byly předloženy zásady o hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb (FKSP) pro rok 2001 a 2002 a rozpočty fondu.

Prostředky fondu jsou dle zásad určeny na kulturu a tělovýchovu, stravování, půjčky na bytové účely, sociální půjčky, rekreace a zájezdy, dětské rekreace, dary peněžní a věcné (k životnímu, pracovnímu výročí a k prvnímu odchodu do důchodu) a na nákup vitamínů. O použití prostředků fondu spolurozhoduje odborová organizace.

Prostředky fondu škola vede na samostatném účtu u bankovního ústavu. Účetní doklady fondu jsou chronologicky číslovány jednou řadou s ostatními účetními doklady organizace, zakládají se však odděleně. Návaznost účetních dokladů na bankovní výpisy je zajištěna. Účetní a pokladní doklady obsahují všechny předepsané náležitosti. Přehled tvorby a čerpání fondu je sledován, používá se analytické členění.

Příděl do fondu se zúčtovává měsíčně, poplatky a úroky se platí z provozního účtu školy.

Kontrolou účetních dokladů a výpisů FKSP za měsíc leden až květen 2001 nebyly zjištěny nedostatky.

ČŠI nezjistila neoprávněné čerpání prostředků z FKSP.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Finanční prostředky na ostatní neinvestiční výdaje (ONIV) rozpočtované v roce 2001 částkou 2895,7 tis. Kč, rozdělené na přímé výdaje ve výši 363 tis. Kč a provozní výdaje ve výši 2532,7 tis. Kč, byly vyčerpány.

Cestovní náhrady škola vyplácí v souladu se zákonem o cestovních náhradách, na jehož základě má vypracovány směrnice o poskytování a účtování cestovních náhrad včetně výše sazeb stravného. Cestovné se proplácí přes pokladnu. V cestovních příkazech za listopad 2001 nebyly zjištěny nedostatky.

Učební pomůcky jsou evidovány v inventárních knihách kabinetů. Na účetních dokladech se uvádí odkaz na inventární číslo a evidenci.

Učebnice jsou řádně evidovány. Škola předložila přehled spotřeby učebnic za období od

1. dubna 2001 do 31. prosince 2001.

Kontrolou účetních dokladů o nákupu učebnic a učebních pomůcek za listopad a prosinec 2001 nebyly zjištěny nedostatky. Inventarizaci učebních pomůcek a učebnic organizace provádí.

Z dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků byly v roce 2001 propláceny časopisy, odborná literatura, kurzy, školení a související cestovní příkazy.

Škola vede přehled seminářů a školení, kterých se pedagogové zúčastnili. Dle finančních možností využila nabídky různých vzdělávacích institucí (např. Pedagogické centrum a Technická univerzita Liberec, Pedagogické centrum Praha).

Nákup odborné literatury a odborných časopisů pro učitele je přehledně veden na předkонтakčních dokladech školy. Knihy se evidují v učitelské knihovně. Inventarizace je prováděna.

Při kontrole účetních dokladů k dalšímu vzdělávání pedagogů za leden, listopad a prosinec 2001 nebyly zjištěny nedostatky.

Finanční prostředky ze státního rozpočtu přidělené na ostatní neinvestiční výdaje byly vynakládány na nejn nutnější potřeby organizace, zejména na úseku provozních výdajů. Nedocházelo k jejich ne hospodárnému vynakládání.

Evidence majetku a inventarizace majetku a závazků

Dle zřizovací listiny čj. SH-1026/01 ze dne 25. června 2001 předává Liberecký kraj do správy příspěvkové organizaci majetek. Ve zřizovací listině jsou vymezena majetková práva a povinnosti organizace, jak s majetkem nakládat.

Majetek organizace je rozdělen do jednotlivých skupin v souladu se směrnicí o účtování majetku.

Majetek je označen inventárními čísly. Místní seznamy majetku má organizace vypracovány, ale v době inspekce nebyly vyvěšeny.

1. října 2001 ředitelka školy vydala příkaz k provedení inventarizace hospodářských prostředků v majetku školy k 31. prosinci 2001 a stanovila inventarizační komise. Inventarizace majetku, pohledávek a závazků proběhla podle vypracovaného harmonogramu.

O výsledcích inventarizace byl vypracován inventarizační zápis, byla provedena rekapitulace inventury jednotlivých skupin majetku a vypracovány návrhy na jeho vyřazení. Vyřazovací protokoly jsou součástí inventarizačního zápisu.

Inventurní soupisy měla škola uloženy pouze v počítačové podobě. Během inspekce však byly vytištěny, podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace a přiloženy k inventarizaci tak, jak ukládá zákon o účetnictví.

Dokladová inventura pohledávek, závazků a finančního majetku byla rovněž provedena.

V evidenci a inventarizaci majetku byly zjištěny pouze drobné nedostatky, které organizace odstranila během pobytu inspekce ve škole.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Účelové prostředky na další vzdělávání pedagogických pracovníků přidělené 8. října 2001 ve výši 29 tis. Kč byly vyčerpány na jazykové kurzy pedagogických pracovníků a školení pro vedoucí pracovníky školy. Nedošlo k jejich ne hospodárnému použití.

Účelové prostředky škola využila efektivně.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchova k lidským právům a toleranci

V rámci orientační inspekce byla provedena pilotáž tematické inspekce (*dále TI*) zaměřené na výchovu k lidským právům a toleranci (*dále LP*), která spočívala v analýze podmínek školy pro výchovu k lidským právům, v uskutečnění řízeného rozhovoru se skupinou žáků, s ředitelkou školy a cílené hospitační činnosti.

V některých sledovaných hodinách učitelé inspirovali žáky k diskuzi a vyjadřování osobních názorů v nekonfliktní komunikaci, podporovali pluralitu názorů v rámci pozitivní hodnotové orientace a uplatňovali individuální přístup k žákům. Výrazně pozitivně se tento postoj projevil především ve výuce německého jazyka zahraničními lektory a ve většině hodin ZSV.

Řada dalších aktivit v oblasti výchovy k občanství je cíleně zaměřena na sledovanou problematiku výchovy k LP (SOČ, projekty, přednášky, besedy – „Práva dětí a násilí na dětech“, projekt „Bábinka“ – pravidelné kontakty se seniory, sledování soudních jednání – trestné činy omezující osobní svobodu, ochranu zdraví, majetku). Témata některých seminárních prací (Teror a terorismus, Eutanázie, Romské dítě v české škole, Možnosti tělesně postižených v ČR, Vývoj postavení ženy ve společnosti, Vývoj práv člověka a občana, Historické podmínky vývoje práv člověka a občana, Život v tichu, Člověk, lidé, dav) se zabývají problematikou LP a tolerance ve společnosti. Ve škole se schází debatní klub, který se celý školní rok věnuje jednomu tématu (Pomáhá pozitivní diskriminace řešit problémy minorit?, Život menšin v ČR se zlepšuje?). Významnou roli ve sledované oblasti mají i bohaté kontakty školy se zahraničím.

Řízený rozhovor se žáky, mezi nimiž byly zastoupeny všechny ročníky, byl velmi živý a otevřený. Studenti umí vést rozhovor s respektováním pravidel skupinové komunikace, jasně vyjadřují své názory, umí argumentovat. Z průběhu rozhovoru vyplynul i poznatek, že škola je výrazně orientována především na výkon (příprava na další studium).

Na základě zjištění lze konstatovat, že škola se aktivně zabývá výchovou k demokracii, respektování kulturních tradic i dodržování lidských práv a toleranci.

Tematická inspekce „Ochrana člověka za mimořádných situací“

V rámci orientační inspekce proběhla na základě požadavku MŠMT ve škole tematická inspekce zaměřená na realizaci Pokynu MŠMT čj. 34 776/98-22 k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných situací do vzdělávacích programů základních a středních škol ze dne 4. května 1999 (dále pokyn MŠMT čj. 34 776/98-22).

Škola má vytvořený program systematického vzdělávání žáků zejména v oblasti zdravotnické výchovy, který je personálně i materiálně dobře zabezpečen. V rámci projektu „Základy první pomoci“ se žáci prvního ročníku čtyřletého studia aktivně s tématem seznamují a navíc si formou testů a praktických činností svoje znalosti a dovednosti ověřují. Informace z ostatních oblastí sledovaného tematického celku byly (bez podrobné vnitřní diferenciaci) začleněny do výuky odborných přírodovědných předmětů; tuto skutečnost nelze prokázat zápisy v třídních knihách ani tematickými plány. Kromě zdravotnické první pomoci je specializované vzdělávání učitelů založeno na samostudiu, ke kterému mají pedagogové k dispozici dostatek podkladů. Stav ochranných masek ve skladu a úkrytové prostory v suterénu jsou pravidelně kontrolovány. Škola nespolupracovala se základními složkami Integrovaného záchranného systému, ale žáci se zúčastnili besedy se členy sdružení HEMS (letecká záchranná služba). V požární knize je uveden poslední zápis o praktickém nácviku evakuace 19. října 2001.

Na základě výše uvedených skutečností dospěla ČŠI k závěru, že celkově je realizace pokynu MŠMT čj. 34 776/98-22 ve škole na velmi dobré, nadprůměrné úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina čj. SH-1026/01 ze dne 25. června 2001 vydaná rozhodnutím zastupitelstva Libereckého kraje, č. usnesení 39/01/ZK ze dne 22. května 2001 + příloha (rozpis nemovitého majetku, který se příspěvkové organizaci předává do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití ke dni 1. července 2001),
- zřizovací listina čj. SH-1994/01 ze dne 16. listopadu 2001 vydaná rozhodnutím zastupitelstva Libereckého kraje, č. usnesení 108/01/ZK ze dne 12. října 2001,
- rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení ze dne 20. února 2002 čj. 11 558/2002-21, s účinností od 23. října 2001,
- zahajovací výkaz V7-01 o gymnáziu ze dne 3. října 2001 podle stavu žáků k 30. září 2001,
- učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR pod čj. 25 049/95-21-23 dne 14. listopadu 1995, s platností od 1. září 1996,
- učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR pod čj. 20 595/99-22 dne 5. května 1999, s platností od 1. září 1999,
- generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR pod čj. 25 048/95-21-23 dne 1. září 1996,
- generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR pod čj. 20 594/99-22 dne 5. května 1999, s platností od 1. září 1999,
- učební plán tříd gymnázia s výukou vybraných předmětů v jazyce německém (šestileté studium) čj. 25 570/95-21 ze dne 28. listopadu 1995,
- učební osnovy schválené MŠMT ČR pod čj. 17 668/91-20 dne 24. května 1991, s účinností od 1. září 1991 a učební osnovy schválené MŠMT ČR pod čj. 20 596/99-22 dne 5. května 1999, s platností od 1. září 1999,
- rozpracované učební plány na školní rok 2001/2002,
- časově tematické plány sledovaných předmětů,
- třídní knihy za školní rok 2001/2002,
- třídní výkazy (3 N, 5 N, 2. A, sekunda, kvinta B, septima A),
- protokoly o maturitní zkoušce ve školním roce 2000/2001 (4. A, 4. B, 6 N, septima A, septima B),
- protokol z přijímacího řízení v 1. termínu ze dne 23. dubna 2002,
- rozhodnutí vydaná ředitelkou školy ve školním roce 2001/2002
- jmenování ředitelky školy od KNV Ústí nad Labem ze dne 21. června 1990, s účinností od 1. července 1990 a od MŠMT ČR čj. 23.660/94-60 ze dne 2. prosince 1994, s účinností od 15. prosince 1994, potvrzení ve funkci ředitelky školy čj. 25.531/96-60 ze dne 27. srpna 1996,
- rozvrhy hodin ve školním roce 2001/2002,
- školní řád ze 3. září 2001,
- koncepce rozvoje školy v letech 2001-2005,
- vnitřní řád školy z 1. září 2001,
- organizační a provozní řád z 1. dubna 2001,
- roční plán ředitelky školy na školní rok 2001/2002,
- plán kontrolní a hospitační činnosti na školní rok 2001/2002 z 29. srpna 2001,

- plán práce předmětové komise německého jazyka pro školní rok 2001/2002,
- záznamy z pedagogických rad,
- klasifikační řád z 29. listopadu 1995,
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001/2002,
- ročenka školy vydaná v roce 2001,
- zkušební a organizační řád zkoušky k získání vysvědčení o všeobecné způsobilosti ke studiu na vysoké škole vydaný pro absolventy česko-německých tříd státních speciálních gymnázií v České republice, který stanovila Stálá konference ministrů školství zemí Spolkové republiky Německo dne 17. února 1994,
- přehled projektů ve školním roce 2001/2002,
- namátkově vybrané sešity žáků,
- vybrané seminární práce žáků ze zeměpisu,
- podkladová inspekční dokumentace,
- dotazník pro ředitele před inspekcí,
- inspekční zpráva z 11. prosince 1997 čj. 484/97,
- traumatologický plán ze dne 28. srpna 2001,
- traumatologický plán ze dne 3. ledna 2002,
- požární kniha založená 1. září 1986,
- osvědčení evidenční číslo 31031 o absolvování kurzu „Základní norma zdravotnických znalostí“ ze dne 18. října 2001 pro dva vyučující školy,
- podklady a testy pro projekt „Základy první pomoci“ – třídy 1. A a 1. B,
- podkladová dokumentace tematické inspekce (záznamové archy řízeného rozhovoru se žáky a s ředitelkou školy, záznamy z hospitovaných hodin OV a ZSV, plán předmětové komise ZSV, přehled aktivit k tématu TI, projekt „Gabriel ve škole“, informační letáky pro děti a mládež – šikanování, přehled tematicky zaměřených seminárních prací, přehled činnosti Debatního klubu při Gymnáziu F. X. Šaldy v Liberci),
- směrnice č. 8 zásady o hospodaření FKSP na rok 2001 ze dne 21. ledna 2001, rozpočet a vyúčtování fondu za rok 2001, zásady o hospodaření fondu na rok 2002 ze dne 23. ledna 2002 a rozpočet na rok 2002,
- hlavní kniha účetnictví a deníky za rok 2001,
- evidence pohledávek za rok 2001 - dokladová inventura účtu 335 10,
- evidence půjček FKSP,
- bankovní výpisy z účtu FKSP č. 1/1 z 11. ledna 2001 - 30/5 z 31. května 2001,
- účetní doklady FKSP za leden - květen 2001,
- interní směrnice č. 1 k vedení účetnictví pro rok 2001 a 2002,
- směrnice č. 2 k účtování, evidenci a odepisování majetku,
- směrnice č. 3 zásoby a jejich evidence,
- směrnice č. 4 zásady pro účtování nákladů a výnosů,
- směrnice č. 5 inventarizace majetku a závazků,
- směrnice č. 6 harmonogram účetních závěrek,
- směrnice č. 7 archivace účetních dokladů,
- směrnice č. 9 poskytování a účtování cestovních náhrad,

- vnitřní platový předpis ze dne 2. ledna 2001,
- vnitřní předpis pro poskytování osobních ochranných pracovních pomůcek ze dne 30. prosince 1999,
- přehled o poskytnutých příspěvcích za rok 2001 od KÚ Liberec, čj. OŠM-64/2002 z 9. ledna 2002,
- cestovní příkazy - účetní doklad č. 886 z 30. listopadu 2001, výdajové pokladní doklady 381, 384, 385, 394 a 398,
- inventární knihy učebních pomůcek,
- nákup učebních pomůcek - účetní doklad č. 832, 833, 873 z listopadu 2001 a účetní doklad 1016 z 31. prosince 2001, výdajové pokladní doklady 421 a 418,
- přehled spotřeby učebnic od 1. dubna 2001 do 31. prosince 2001, doklad č. 1000 z 31. prosince 2001
- nákup učebnic - účetní doklad č. 817 z 8. listopadu 2001 a č. 784 z 30. října 2001,
- další vzdělávání pedagogických pracovníků - účetní doklady č. 57 a 84/1/2001, č. 818/11/2001, č. 899 a 951/12/2001,
- účetní rozvaha a výkaz zisku a ztrát k 31. prosinci 2001,
- příkaz ředitelky školy k provedení inventarizace hospodářských prostředků organizace k 31. prosinci 2001,
- inventarizační zápis o provedené inventarizaci k 31. prosinci 2001,
- inventurní soupisy majetku a zásob k 31. prosinci 2001,
- dokladová inventura pohledávek, závazků a finančního majetku k 31. prosinci 2001.

ZÁVĚR

Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci poskytuje vzdělání v osmiletém (všeobecné zaměření), čtyřletém (humanitní, přírodovědné a dobíhající všeobecné zaměření) a šestiletém studijním cyklu (česko-německé třídy).

Výuka probíhá v souladu s platnými učebními dokumenty. Sledovaná oblast výchovně-vzdělávacího procesu měla velmi dobrou úroveň z hlediska plánování, přípravy, materiálního zabezpečení, psychohygienických a materiálních podmínek i vlastního průběhu vyučovacích jednotek. Personální zajištění výuky je nadprůměrné. Vyučuje se v příjemné atmosféře, žáci často dostávají prostor pro vyjádření vlastních postojů. Pedagogové vedou žáky k pozitivní hodnotové orientaci.

Celkově má výchovně-vzdělávací proces ve sledované oblasti velmi dobrou úroveň.

Vedení školy vytváří nadstandardní podmínky pro vzdělávání. Jednotlivé vzdělávací programy v maximální míře respektují potřeby a požadavky žáků. Široká nabídka školních a mimoškolních činností umožňuje jejich všestranný rozvoj.

Ředitelka využívá a úspěšně zúročuje několikaleté zkušenosti s vedením školy. V plánování, organizování a v personální práci dosahuje příkladných výsledků. Kontrolní mechanismy mají velmi dobrou úroveň.

Podmínky vzdělávání hodnotí ČŠI celkově jako vynikající.

ČŠI během inspekce nezjistila neefektivní využívání prostředků ze státního rozpočtu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Varja Paučková
Členové týmu	Mgr. Helena Čerovská
	PhDr. Václava Vokounová
	Ing. Eva Žižková
Další zaměstnanci ČŠI	Irina Kopčanová	

V České Lípě dne 26. června 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 28. června 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

RNDr. Irena Přádná, ředitelka školy

.....
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	2002-07-12	081 167/02-5076
Zřizovatel	2002-07-12	081 166/02-5076
Rada školy	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.